

Com treballen les formigues

Sense por de caure en exageració pot dir-se que la formiga és l'animal més laboriós de la creació. Tenen individus l'única missió dels quals ha estat qualificada pels naturalistes amb el nom de *obreres* i que treballen constantment sense parar mai, des de que comencen a ser útils per a la feina fins que cauen mortes.

La família de les formigues té quatre individus, o sien, *el formigot*, *la famella*, *la dida* i *l'obrerera*; els dos primers no treballen per res ni en res no intervenen, ni en les tasques ni en l'organització de les poblacions. Tota la feina corre a càrrec de les dides, les quals curen en especial de la feina de les cries que és, per cert, ben grossa i important, entre les formigues. Curen de l'arranjament de la llar i de la part administrativa de la comunitat i les obreres més forçudes i resistents curen de l'avituallament, procurant que res no manqui de ço que cal. Arribada l'hora de la cria, les dides curen dels ous, agafant-los de seguida de postos i portant-los amb gran zel a lloc ben sanítos, sucant-los amb llur baba a l'objecte d'alimentar-los; un cop nascuda la larva, li masteguen el menjar posant-li-ho a la boca, fent-los un massatge a l'objecte de suavitzar-les abans de convertir-se en ninfes, contemplant amatentes el capoll quan és temps de transformar-se en formiga, vigilant el més mínim moviment revelador de què el petit infant ja vol sortir del seu empresonament per a rompre-li aquest amb llurs maixelles i ajudar-lo a ben nèixer.

Per sa part, les obreres no paren en el seu incessant transport de mil variades substàncies cap a la ciutat per assegurar el nodriment per a tota la família, així com, també, materials per a la construcció, destinats a les millores, reparacions i reformes que s'hagin de fer a la colònia. Els materials usats per a la construcció varien segons els països i les espècies. Ací hi ha dues menes de constructors, la *formiga paleta* i la *fustera*; la *paleta* fa les seves construccions només amb terra que pasta amb un líquid viscós que segrega donant-los molta consistència, fa fortes columnes amb les quals sosté les voltes de les seves grans cambres. La *formiga fustera*, com el seu nom mateix ja indica, utilitza com a material per a les seves construccions la fusta, que va a cercar a grans distàncies; solen ser, les seves substàncies preferides, fulles d'abet seques, agulles de pi i petites branquetes. Segons per l'ús a què se'ls destina són esmerçats uns o altres materials; quan es tracta de llocs on hi ha d'haver molt de trànsit, el material del sòl, és de molta més resistència i duresa que el d'una cella o habitació on mai per molt que s'habiti hi ha d'haver tan de trànsit com en un passadís; els materials usats pels sostres són sempre d'una re-

sistència major que els d'una paret mitgera. En altres països on les condicions de vida són diferents varien també els materials; a Amèrica hi ha una espècie que fa els seus nius amb cotó que pasta i al qual dóna una forta consistència. Són també molt notables els nius de les *termites* o *formigues blanques* de l'Àfrica, a les que penso dedicar un article especial.

JOAN AMADES